

Z rodziny do rodziny

Studia i Materiały
Wydziału Teologicznego
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Nr 84

Redaktor serii:
ks. Bogdan Biela

Ks. Henryk Krzysteczko

Z rodziny do rodziny

Księgarnia św. Jacka
Katowice 2016

© 2016 by Księgarnia św. Jacka, Katowice

Recenzent:

prof. zw. dr hab. Wojciech Świątkiewicz

ISSN 1643-0131

ISBN 978-83-7030-993-0

Wydział Teologiczny
Uniwersytetu Śląskiego
ul. Wita Stwosza 18, 40-043 Katowice
tel. + 48 32 356 90 56, faks + 48 32 356 90 55
internet: www.wtl.us.edu.pl
e-mail: sekretariat@wtl.us.edu.pl

Księgarnia św. Jacka Sp. z o.o.
ul. Warszawska 58, 40-008 Katowice
tel.: + 48 32 251 19 59
faks: + 48 32 258 78 25
e-mail: redakcja@ksj.pl
księgarnia internetowa: www.ksj.pl
zamówienia: sklep@ksj.pl

Druk i oprawa:
Dziłodruk Sp. z o.o.
Szczytniki 71
32-112 Klimontów

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	5
CONTENTS	8
WSTĘP	11
I. WSPOMINAJĄC WŁASNE DZIECIŃSTWO	13
1. Dobre wychowanie przygotowaniem do życia dorosłego	14
2. Różne rozumienie i odczuwanie słów: miłość, Kocham	22
II. MŁODZIEŃCZE DOŚWIADCZENIA I PLANOWANIE PRZYSZŁOŚCI	34
1. Planowanie życia przez gimnazjalistów	35
2. Planowanie życia przez młodzież licealną	40
3. Gimnazjaliści i licealiści o rodzinie	46
4. Młodzież pogimnazjalna a sytuacje trudne	56
5. Problem alkoholowy w rodzinie	61
6. Młodzi zranieni przemocą	67
7. Po rozwodzie rodziców	71
8. Planowanie życia przez młodzież z Ruchu Światło-Życie	79
III. STUDENCI POZNAJĄCY SIEBIE I PLANUJĄCY ŻYCIE	83
1. Studenci a ich rówieśnicy niestudujący	83
2. Studenci nadający sens i kształt swojemu życiu	87
IV. POSTAWY MŁODYCH DOROSŁYCH WOBEC MAŁŻEŃSTWA I RODZINY	94
1. Dynamika postaw wobec małżeństwa i rodziny	95
2. Postawy studentów Wydziału Teologicznego i Politechniki Śląskiej	101
3. Postawy studentów teologii i ekonomii	110
4. Studenci psychologii i nauk o rodzinie	114
5. Studenci o in vitro	121
V. JAK STAĆ SIĘ MĘŻEM, ŻONĄ?	129
1. Postawy studentek i studentów wobec wyboru przyszłego męża, żony	130
2. Jak dobierali się młodszy i starszy małżonkowie	140
3. Dorośli o swoich rodzicach	148
VI. UWARUNKOWANIA MOŻLIWOŚCI DECYDOWANIA O SOBIE	154
1. Samoocena dorosłych dzieci z rodzin pełnych i niepełnych	155
2. Poczucie możliwości wpływania na własne życie	160
3. Zachowanie się w sytuacjach trudnych	164

VII.	UWARUNKOWANIA ŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO I BEZŻENNEGO	171
	1. Niezamężne i niezonaci o małżeństwie	172
	2. Samoocena osób żyjących w związku małżeńskim i singli	180
VIII.	NIEPOROZUMIENIA WOKÓŁ DEFINICJI MAŁŻEŃSTWA	185
	1. Rozmowa z lesbijką	186
	2. Rozmowa z homoseksualistą	187
	3. Zrozumieć i pomóc	190
IX.	MAŁŻEŃSTWO – NAJWIĘKSZA MIŁOŚĆ	192
	1. Dziewięćdziesiąt osiem i dziewięćdziesiąt pięć lat życia trudnego i pięknego	193
	2. Dwadzieścia lat w małżeństwie	199
	3. Małżonkowie dziesięć i piętnaście lat po ślubie	201
	4. Młodzi małżonkowie	206
X.	PO GRUZACH DO SZCZĘŚCIA	213
	1. Najważniejsze, żeby się nad sobą nie użalać	213
	2. Jak trwoga, to do Boga	215
	3. Bóg daje mi siłę	217
	4. Po stracie nóg stara się żyć pełnią życia	219
	5. Marzyli o adopcji dziecka niepełnosprawnego	220
	6. Z głębokim niedosłuchem szczęśliwa żona i matka	221
XI.	RODZICIELSTWO ZNACZONE CIERPIENIEM I RADOŚCIĄ	224
	1. W ciąży – co najpiękniejsze, a co najtrudniejsze	226
	2. Badania prenatalne – jedna mała pomyłka i tyle zmartwień	228
	3. Macierzyństwo szczęśliwe i macierzyństwo z poczuciem winy	230
	4. Poronienie – dziecko nienarodzone nadal kochane	232
	5. Aborcja – dziecko nienarodzone nadal obecne	236
	6. Z dzieckiem bez ojca dziecka	240
	7. Dziecko zaadoptowane kochane jak własne	247
XII.	BYĆ I STAWAĆ SIĘ RODZINĄ	254
	1. Dobry przykład rodziców i modlitwa jako pierwsze przygotowanie do małżeństwa	255
	2. Narzeczeństwo – dorastanie do miłości małżeńskiej	260
	3. Szczęśliwe małżeństwo	265
	4. Jak brat z siostrą	267
XIII.	STAJEMY SIĘ RODZINĄ MIMO TRUDNOŚCI I PRZEZ TRUDNOŚCI	273
	1. Żłudny wybawiciel alkohol	274
	2. Narkotyki, kuszenie i pomoc	283
	3. Zamiłowanie do gier	287
	4. Utrata pracy, poczucia godności i próby ratowania	291

5. Bezdomność, zatracenie siebie i odnalezienie	295
6. Pogardzane, ale najbardziej przez siebie	301
7. Śmierć bliskiej osoby	304
8. Rozwód – akt desperacji z wieloma niewiadomymi	310
ZAKOŃCZENIE	316
SUMMARY	319
ANEKSY	320
BIBLIOGRAFIA	326

CONTENTS

INTRODUCTION	11
I. MEMORIES OF CHILDHOOD	13
1. Proper upbringing prepares for adulthood	14
2. Different understanding and feeling of: love, I love	22
II. YOUNG PEOPLE'S EXPERIENCES AND PLANNING THE FUTUR	34
1. Gymnasium pupils plan their lives	35
2. Secondary school pupils plan their lives	40
3. Gymnasium and secondary school pupils attitude towards family	46
4. Teenagers and difficult situations	56
5. Problem of drinking in the family	61
6. Young people experiencing violence	67
7. Young people after their parents get divorced	71
8. Young members of Light-Life Movement – their life plans	79
III. STUDENTS' SELF-RECOGNITION AND LIFE PLANNING	83
1. Students make their life sensible and shape it	83
2. Students versus non-students	87
IV. THE ATTITUDES OF YOUNG ADULTS TOWARDS MARRIAGE AND FAMILY	94
1. Dynamic changes of attitudes towards marriage and family	95
2. The attitudes of university students of Theology Department and The Silesian University of Technology	101
3. The attitudes of theology students and students of economics	110
4. Psychology and family studies students	114
5. Students present the aspects of in vitro	121
V. HOW TO GET READY FOR GETTING MARRIED?	129
1. Students' attitude towards the choice of future husband, wife	130
2. Ways of matching by young couples and more mature married couples	140
3. Adults express opinions about their parents	148
VI. CONDITIONS OF THE POSSIBILITIES OF MAKING ONE'S OWN DECISIONS	154
1. Adults assessing the children in complete and non-complete families	155
2. Ability of managing one's own life	160
3. Acting in difficult situations	164

VII.	CONDITIOS OF BEING MARRIED AND SINGLE	171
	1. Single people talk about marriage	172
	2. Self-assessment of married and single people	180
VIII.	MISUNDERSTANDINGS CONCERINING THE DEFINITION OF MARRIAGE	185
	1. Discussion with a lesbian	186
	2. Conversation with a homosexual	187
	3. Understanding and helping	190
IX.	MARRIAGE – THE GREATEST LOVE	192
	1. Ninety eight and ninety five years of difficult and wonderful life	193
	2. Married for twenty years	199
	3. Married couples ten and fifteen years after getting married	201
	4. Young married couples	206
X.	FROM HARD TIMES TO HAPPINESS	213
	1. Avoid self-pity	213
	2. Turning to God in hard times	215
	3. God gives me strength	217
	4. Amputated legs do not stop from leading a normal life	219
	5. Adopting a disabled child was a dream of their life	220
	6. Deaf and yet a happy wife and mother	221
XI.	PARENTHOOD WITH ITS SUFFERING AND JOY	224
	1. The most beautiful and the most difficult aspects of being pregnant	226
	2. Prenatal examinations – a little mistake and so many worries	228
	3. Happy motherhood and motherhood with a feeling of being guilty	230
	4. Miscarriage – unborn child still loved	232
	5. Abortion – yet after that act the problem is still there	236
	6. A child without his/her father	240
	7. Adopted child unconditionally loved	247
XII.	TO BE A FAMILY AND TO BECOME A FAMILY	254
	1. Parents give a good example – praying helps to get ready for marriage	255
	2. Period of engagement – getting ready for marriage	260
	3. Happy marriage	265
	4. Like a brother and a sister	267
XIII.	BECOMING A FAMILY DESPITE DIFFICULTIES AND THROUGH DIFFICULTIES	273
	1. Drinking builds up illusions	274
	2. Drugs – temptation and help	283
	3. Addiction to games and gambling	287
	4. Losing a job, loss of dignity and attempts to save it all	291
	5. Homelessness, the feeling of rejection and finding the way out of it	295

6. The feeling of being despised	301
7. Death of a beloved person	304
8. Divorce as an act of desperation with the unknown outcome	310
CONCLUSIONS	316
SUMMARY	319
APPENDIX	320
BIBLIOGRAPHY	326

WSTĘP

Rodzina ukształtowała mnie, a teraz ja mam kształtować rodzinę. To zdanie zapewne może powtórzyć wielu z nas dorosłych, aczkolwiek nie każdy z nas założył własną rodzinę, tak jak ja na przykład. Ale od razu pragnę dodać, że jakkolwiek nie posiadam własnej rodziny, to i tak moim celem życiowym jest rodziny kształtować. Dlatego podjąłem się napisania tej książki. Będzie to w dużej mierze podzielenie się doświadczeniami nabytymi przez spotkania z rodzinami – całymi, bądź z jej poszczególnymi członkami. Takimi są też moi studenci, z którymi spotykałem i spotykam się podczas wykładów, ćwiczeń, warsztatów, a także przy innych okazjach. Spotkania mają czasami charakter psychoterapii albo po prostu rozmowy na różne tematy, dotyczące ich życia.

Książka niniejsza różni się od moich poprzednich książek tym, że jest pisana jakby z moimi studentami, których uczyłem i uczę rozmawiać. Przejawia się to między innymi przez to, że każdy mój student przygotowuje się do rozmawiania poprzez prowadzenie wywiadów. Z dużą satysfakcją stwierdzam, że moi studenci przeprowadzili sporo bardzo dobrych rozmów. Wiele z nich sami nagrali i prezentowali je w formie filmów przed swoimi kolegami. Przez to wszyscy doskonaliliśmy nasz warsztat prowadzenia rozmowy.

Sztuki rozmawiania nauczyliśmy się – moi studenci, ale też i ja – podczas seminarium naukowego, jakie prowadziłem z nauk o rodzinie. Wprawdzie zasadniczy zrąb pisanych przez studentów pod moim kierunkiem prac dyplomowych to były badania ankietowe, z wykorzystaniem metodologii psychologicznej (analiza ilościowa i jakościowa uzyskanych wyników), to jednak dodatkowo bardzo często badania ankietowe były ubogacane metodą wywiadu. Wywiady te stanowią też część prac dyplomowych. Zarówno wyniki badań ankietowych, jak i wywiady z prac dyplomowych, ale też i inne rozmowy moich studentów będą stanowiły w niniejszym opracowaniu materiał źródłowy. Dzięki moim studentom będę mógł zatem ilustrować omawiane tutaj zagadnienia autentycznymi rozmowami.

We wcześniejszych moich książkach i artykułach posługiwałem się moimi wywiadami, często emitowanymi wcześniej w radio, w którym w swoim czasie w codziennej audycji miałem swoje kilka minut. Ale teraz prawdziwą radość daje mi to, że to robią moi studenci i przez to doznają właśnie tej radości, która jest udziałem wielu rodziców, cieszących się osiągnięciami swoich dzieci.

W życiu rodzica przychodzi taki czas, kiedy dziecko przejmuje jakby jego obowiązki. Czymś niedobrym byłoby, gdyby towarzyszył temu smutek z tego

powodu, że już nie ja to robię, ale ktoś inny. Chociaż i tak może być, ale to byłby zły znak – że zatrzymałem się w rozwoju – lęk przed starzeniem się. Podczas gdy być coraz starszym, czy wręcz starym, to nowy etap dojrzwania osobowego, ludzkiego, obfitujący w radość z tego, że przekazałem i przekazuję życie: dałem i daję początek nowemu życiu, nowemu pokoleniu. To naprawdę jest, a nawet jeśli jeszcze nie jest, to może być czymś bardzo radosnym.

W duchu takiej właśnie radości powstała ta książka w poczuciu wdzięczności, jakie mam wobec tych, z którymi rozmawiałem – a wśród których byli małżonkowie, rodzice, dzieci, studenci – jak również wobec Tego, który choć niewidzialnie, to jednak faktycznie był głównym rozmawiającym, prowadzącym rozmowę, i to po obydwu stronach, a któremu na imię „Jam jest, Który jest”.

SUMMARY

From family to family

My family made me up and now it is my turn to start a new family. The author of the book is convinced about it and so are the other adult family members who were brought up in the family and started their own families. The question is: What formation did they get from their families? What do they want to change? Both older family members and young family members as well as their children were asked these questions. Children watch and give surprisingly explicit judgments about family life and they make plans for their future families. The author of the book based the answers to the above mentioned questions on his long work experience as a therapist. He shared his experiences with his students and taught them how to talk about a family, family problems and the process of education and upbringing. The students could practice how to interview, using different techniques during their classes with the author. They also carried out individual interviews with different people. The results were then presented and discussed during the classes and that certainly improved their skills.

The book also contains the results of examinations which the students carried out during a seminar on family studies. It was organized by the author of the book. The examinations concentrated on the family and the questionnaire method was used. 'The scale of attitudes towards marriage and family' prepared by the author of the book was applied in most of the examinations. Other testing techniques were also used. Their authors have been mentioned respectively in the paragraphs which present a given issue. Some of the problems were the subjects of the seminar and students' thesis.

The book contains theoretical conclusions, examination results in the form of quantitative and qualitative analysis as well as the presentation of some of the interviews carried out by the students of family studies and theology. There are also interviews carried out by the students of Postgraduate Family Studies and Legal Mediation. The author of the book is the head of these studies. He is also the head of Family Studies Faculty at the Department of Theology at the Silesian University.